

datum: 23 april 2025

Conceptnota verdere uitrol BOA-decreet

Samenvatting standpunt

De conceptnota brengt duidelijkheid over de overgangstermijn, de subsidiëring en het kwaliteitskader van BOA. Dat heeft positieve (bv. zicht op de subsidies, mogelijkheid om te starten op 1/1/2026 of 1/9/2026) en negatieve gevolgen (bv. lokaal bestuur als handhaver van het lokale aanbod, snelheid waarmee stappen gezet moeten worden tegen 1/1/2026). De VVSG formuleert een reactie op de conceptnota, die we bezorgen aan de bevoegde ministers (Genez en Crevits).

1. Context

Op 28 februari keurde de Vlaamse regering een conceptnota goed over de verdere uitrol van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA-decreet). De lokale besturen en de organisatoren van buitenschoolse opvang ontvingen op 28 februari daarover een snelinfo van Opgroeien (snelinfo lokale besturen – snelinfo organisatoren). De lokale besturen ontvingen daarnaast een brief van minister Crevits om hen te informeren over de belangrijkste wijzigingen.

De conceptnota bevat een aantal principiële keuzes over de verdere uitrol van het BOA-decreet. De komende maanden worden die keuzes omgezet in regelgeving (aanpassing van het huidige BOA-decreet en van de uitvoeringsbesluiten over BOA). Alles is onder voorbehoud van de definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering, maar we krijgen sterke signalen dat er geen fundamentele veranderingen meer mogelijk zijn ('beslist beleid').

2. Belangrijkste veranderingen

2.1. Aanpassing overgangstermijn

De overgangstermijn wordt verlengd met 8 maanden voor lokale besturen die meer tijd nodig hebben om zich voor te bereiden.

- Lokale besturen die willen en klaar zijn kunnen starten op 1/1/2026. Ze krijgen dan een beperkte subsidie (zie verder).
- Lokale besturen die meer tijd hebben, kunnen starten op 1/9/2026.

Analyse (+/-)

+ Lokale besturen die klaar zijn om te starten, kunnen starten op 1/1/2026 (weliswaar met een beperkte BOA-subsidie).

+ Lokale besturen die meer tijd nodig hebben, krijgen meer tijd.

+ Meer tijd om de beleidskeuzes te passen in de voorbereiding en de timing van de strategische meerjarenplanning.

– Voor lokale besturen die klaar dachten te zijn voor de start van BOA op 1/1/2026 is het gewijzigd beleid (lokaal erkenningskader) en het wachten op de definitieve goedkeuring van de regelgeving (zomervakantie?) een extra uitdaging om te kunnen starten op 1/1/2026.

2.2. BOOST-subsidie

Alle lokale besturen krijgen in 2025 en 2026 een bijkomende subsidie om de uitrol van het BOA-decreet voor te bereiden. De subsidie mag ruim besteed worden (personeel, extra aanbod, infrastructuur, enzovoort). Reservevorming is mogelijk (onbeperkt in budget en tijd).

Subsidiebedragen:

- 2025: forfaitair bedrag 60.000 euro + 82,42 euro per kind
- 2026: forfaitair bedrag + 34,03 euro per kind

Analyse (+/-)

+ Lokale besturen krijgen geld om de uitrol van het BOA-decreet voor te bereiden.

+ Ruime bestedingsmogelijkheden van de BOOST-subsidie en onbeperkte reserveopbouw.

– Opgroeien heeft nog geen concreet plan klaar om lokale besturen te ondersteunen bij de verdere uitrol (terwijl ondanks het uitstel de tijd dringt om stappen te zetten).

2.3. BOA-subsidie

Lokale besturen die willen starten op **1/1/2026** krijgen in de eerste 8 maanden (januari t.e.m. augustus) een beperktere BOA-subsidie (zie tabel).

Alle lokale besturen krijgen vanaf **1/9/2026** de volledige BOA-subsidie. Dat is een basisbedrag per jaar per kind, een bedrag voor toegankelijkheid (per doelgroepkind, gebaseerd op de sociale toeslag en zorgtoeslag groeipakket) en eventueel een compensatie (zie tabel).

Lokale besturen die door het BOA-decreet geld zouden verliezen, worden van **1/9/2026 tot 1/9/2031** volledig gecompenseerd. Ze krijgen een compensatiesubsidie die gelijk is aan het verschil tussen de huidige subsidies voor buitenschoolse opvang in hun gemeente en de toekomstige BOA-subsidie.

Een derde van de subsidie zal moeten gaan naar kleuteropvang. De huidige bestedingsvoorwaarden (50% van de subsidie naar kleuteropvang met kwaliteitslabel en minstens 75% naar het ruime opvangaanbod) verdwijnen.

Subsidiebedragen:

	Basissubsidie	Subsidie toegankelijkheid	Compensatie
1/1/2026 t.e.m. 31/8/2026	84,79 euro per kind	/	/
1/9/2026 t.e.m. 31/12/2026	68,49 euro per kind	29,74 euro per doelgroepkind	100%
1/1/2027 t.e.m. 31/8/2031	204,92 euro per kind	88,99 euro per doelgroepkind	100%

Analyse (+/-)

- + Duidelijkheid over de subsidies die lokale besturen krijgen.
- + Er is een regeling uitgewerkt voor lokale besturen die eerst door de hervorming geld zouden verliezen. Dat beschermt het bestaande gesubsidieerde aanbod van buitenschoolse opvang.
- + De beperkingen in de besteding van de subsidie (50% naar kwaliteitslabel en minstens 75% naar buitenschools opvangaanbod) worden losgelaten en vervangen door een voorwaarde (1/3 van de subsidie naar kleuteropvang).
- De bestaande historische ongelijkheden tussen lokale besturen naar Vlaamse financiering van de buitenschoolse opvang worden in stand gehouden tot september 2031.
- De basissubsidie en subsidie voor toegankelijkheid zijn (te) laag om kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang te realiseren.
- Nog geen duidelijkheid over de rapporteringsverwachtingen van de lokale besturen naar Opgroeien toe. De conceptnota geeft wel aan dat de rapportering zal verlopen via de BBC, maar we verwachten dat er nog bijkomende richtlijnen zullen komen. Het is belangrijk dat die rapportering voldoende flexibel afgestemd kan worden op het lokale beleid.

2.4. Kwaliteit

Het kwaliteitslabel voor kleuteropvang wordt losgelaten, omdat kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang zowel voor kleuters als voor lagere schoolkinderen belangrijk is.

Het lokale bestuur krijgt de volledige regie om te zorgen voor een kwaliteitsvol aanbod in de gemeente. Dat betekent dat het lokale bestuur het aanbod zal 'erkennen en handhaven, op basis van lokale erkenningsvoorwaarden die de lokale besturen zelf bepalen, binnen een minimaal Vlaams kwaliteitskader' en gebaseerd op het Europees kwaliteitskader kinderopvang (zie hieronder). Deze opdrachten komen bovenop de huidige opdracht om

het aanbod te gaan financieren. Het lokale bestuur neemt deze opdrachten op in afstemming met het lokale samenwerkingsverband BOA.

Minimaal Vlaams kwaliteitskader:

1. Organisatorisch beleid, minstens beleidsvoerend vermogen
2. Pedagogisch beleid, minstens
 - kwaliteitsvolle interacties tussen begeleiders en kinderen
 - gebruik van het Nederlands
3. Medewerkersbeleid, minstens
 - medewerkers hebben de nodige competenties
 - voldoende kennis van het Nederlands
 - goed en zedelijk gedrag i.f.v. de omgang met kinderen
4. Toegankelijkheid, met bijzondere aandacht voor minstens kleuters, kwetsbare gezinnen en kinderen met specifieke zorgbehoefte
5. Monitoring en evaluatie
6. Verbondenheid

Analyse (+/-)

+ Lokale besturen krijgen de volledige regie om het lokale aanbod te erkennen en op te volgen. Lokaal maatwerk wordt zo helemaal mogelijk.

+ De 'ingewikkelde' situatie waarbij kleuteropvang met kwaliteitslabel erkend werd door Opgroeien zonder inspraak van het lokale bestuur, terwijl het lokale bestuur verantwoordelijk was voor de financiering van het aanbod, is weggewerkt. De huidige kunstmatige opsplitsing tussen kleuteropvang en opvang lagere schoolkinderen wordt weggewerkt.

+ Samenwerking met de lokale partners in het lokaal samenwerkingsverband kan de gedragenheid van de lokale beleidskeuzes vergroten.

– De handvatten van uit het kwaliteitslabel kleuteropvang worden volledig losgelaten. Er zullen verschillende invullingen van kwaliteit ontstaan, en dus ook verschillende kwaliteitsniveaus tussen lokale besturen. Er moet bewaakt worden dat dat niet zorgt voor een verschraling van de kwaliteit van de buitenschoolse opvang. Geeft het minimale Vlaamse kwaliteitskader daarvoor voldoende garanties?

– Het minimale Vlaamse kwaliteitskader legt enkele dingen op die het lokale bestuur moet verwerken in het lokale erkenningskader. Het lokale bestuur zal die dan ook moeten opvolgen en handhaven indien nodig. Niet alle lokale besturen zijn klaar om de opdracht rond handhaving op te nemen (bv. controle op beleidsvoerend vermogen, competenties van de begeleiders, kwaliteit van de interacties tussen begeleiders en kinderen). Ondersteuning zal nodig zijn om dat op te nemen op lokaal niveau en aangepast aan de lokale mogelijkheden en middelen (en blijven, ook in 2027 en daarna).

- De controle-opdracht zal ook na 2026 geld en mankracht kosten bij de lokale besturen. Als dat ook gefinancierd moet worden met de (al beperkte) BOA-subsidie, blijft er minder geld over om (bijkomend) aanbod te realiseren.
- Opgroeien heeft nog geen concreet plan klaar om lokale besturen te ondersteunen bij de verdere uitrol (terwijl ondanks het uitstel de tijd dringt om stappen te zetten).
- De rol van het lokaal samenwerkingsverband is dubbelzinnig. Het lokaal samenwerkingsverband, waarin ook de organisatoren zitten, geeft advies over de lokale erkenning. Hoe de neutraliteit bewaren?
- Onduidelijk hoe je dat moet aanpakken als het lokale bestuur zelf de belangrijkste organisator van buitenschoolse opvang is in de gemeente. Het lokale bestuur is dan verantwoordelijk voor enerzijds het erkennen en financieren van het aanbod en anderzijds voor het organiseren van het aanbod. Het lokale bestuur krijgt nu conflicterende rollen: subsidiëren, handhaven, erkennen, organiseren van het opvangaanbod.
- De verhouding tussen het lokale bestuur en het lokale samenwerkingsverband kan problematisch zijn. Uit de conceptnota: 'De rol van het samenwerkingsverband wordt versterkt en lokale besturen houden waar mogelijk rekening met het advies van het lokaal samenwerkingsverband.'. Het kan niet de bedoeling zijn dat een lokaal bestuur gefnuikt wordt om een eigen BOA-beleid uit te tekenen als bepaalde partners in het lokaal samenwerkingsverband daarmee niet akkoord zijn.
- Bezorgdheden over de aansprakelijkheid. Wie is verantwoordelijk als er iets gebeurt bij een externe organisator die erkend is door de gemeente en subsidies krijgt van de gemeente? De burgemeester, het schepencollege, de BOA-regisseur, de organisator? Dit moet uitgeklaard worden.
- De gewijzigde aanpak komt voor sommige lokale besturen vrij laat. Zij hebben een BOA-beleid uitgetekend op basis van het bestaan van een kwaliteitslabel. Sommige hebben via openbare aanbesteding (en gebaseerd op het kwaliteitslabel) samenwerkingsovereenkomsten afgesloten of het kwaliteitslabel in hun subsidiereglement een structurele plaats gegeven.
- Wat als lokale besturen er niet in slagen tegen 1 september 2026 een lokaal erkenningskader uit te werken? Er lijkt niet echt een scenario B te bestaan.